19.11.2026

**Justiits- ja digiministri määruse „Justiitsministri ning justiits- ja digiministri määruste muutmine seoses Registrite ja Infosüsteemide Keskuse ümberkorraldamisega Riigi Digikeskuseks ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse ümberkorraldamisega“ eelnõu seletuskiri**

## 1. Sissejuhatus

### 1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõukohase määrusega muudetakse 19 määrust, et viia neis kasutatud asutuste nimetused ja lühendid kooskõlla 1. jaanuaril 2027 rakenduva asutuste ümberkorraldamisega. Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus asendatakse nimetusega Riigi Digikeskus ning lühend RIK lühendnimetusega „digikeskus“. Täitmisregistri põhimääruses, Tartu Vangla põhimääruses ja määruses „Järelevalve korraldus vanglas“ asendatakse Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse nimetus Riigi Infosüsteemi Ameti nimetusega. Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse puhul kajastab nimetuse asendamine ühendamist olemasoleva asutusega, mitte üksnes sama asutuse nime muutmist. Eelnõuga isikute halduskoormust ei suurendata.

### 1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi digiriigi osakonna teenuste talituse nõunik Alar Teras (alar.teras@justdigi.ee). Seletuskirja koostamisel on kasutatud tehisarurakendust Copilot. Eelnõu toimetas keeleliselt Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Helen Noormägi (helen.noormagi@justdigi.ee).

### 1.3. Märkused

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse 16. juuli 2026. a kabinetinõupidamise päevakorrapunktiga nr 3 „IKT reformist: Digiriigi Keskus (RIK, KEMIT, REMITK liitumisplaan) ja üleriigiline IKT juhtimisraamistik“.

Eelnõukohase määrusega muudetakse justiitsministri ning justiits- ja digiministri 19 määrust, mille pealkirjad ja avaldamismärked on esitatud seletuskirja punktis 2.

Eelnõu on seotud justiits- ja digiministri määruse „Riigi Infosüsteemi Ameti põhimäärus“ eelnõuga, mida valmistatakse ette Justiits- ja Digiministeeriumis.
Riigi Digikeskuse põhimäärus on vastu võetud justiits- ja digiministri 27. oktoobri 2026. a määrusega nr 38 (RT I, 29.10.2026, 15).
Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse ümberkorraldamise aluseks on justiits- ja digiministri 9. septembri 2026. a käskkiri nr 61 „Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine“.

### 1.4. Määruse eesmärk

Määruse eesmärk on viia ministri määrustes kasutatavad nimetused ja viited ülesannete täitjatele kooskõlla asutuste ümberkorraldamise järel kehtiva korraldusega. Eelnõukohase määrusega ei tehta asutuste ümberkorraldamise otsuseid. Nimetuste asendamise eesmärk ei ole

muuta andmekogude pidamise sisulisi reegleid, andmete koosseisu ega isikute õigusi ja kohustusi.

**2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs**

Eelnõu koosneb 20 paragrahvist. Paragrahvidega 1–19 muudetakse 19 määrust ja §-ga 20 sätestatakse jõustumisaeg.

**Eelnõu § 1.** Justiitsministri 22. jaanuari 2001. a määruse nr 8 „Kinnistusraamatu andmetöötluskeskus“ (RT I, 06.12.2024, 9) §-s 1 ja § $6^1$ lõikes $4^2$ asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Asutuse nimetus viiakse tehtud ümberkorraldustega kooskõlla. Sätete ülejäänud sisu ei muudeta.

**Eelnõu § 2.** Justiitsministri 6. detsembri 2001. a määruse nr 87 „Tartu Vangla põhimäärus“ (RT I, 18.06.2026, 9) § $13^{11}$ lõikes 1 ja § $16^1$ lõike 2 punktis 1 asendatakse viide Registrite ja Infosüsteemide Keskusele viitega Riigi Digikeskusele. Paragrahvi $16^1$ lõike 2 punktis 3 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse nimetus Riigi Infosüsteemi Ameti nimetusega vastavas käändes. Sellega ajakohastatakse vangla põhimääruses koostööpartneritele tehtud viiteid. Sätetes kirjeldatud koostöö sisu ei muutu.

**Eelnõu § 3.** Justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruses nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ (RT I, 17.06.2025, 4) asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Dokumentide esitamise viise, vorminõudeid ega tähtaegu ei muudeta.

**Eelnõu § 4.** Justiitsministri 15. veebruari 2006. a määruses nr 5 „Kohtute infosüsteemi põhimäärus“ (RT I, 21.03.2025, 8) asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Ajakohastatakse asutuse nimetust, süsteemi eesmärki, andmekoosseisu ega andmetöötluse sisulisi tingimusi ei muudeta.

**Eelnõu § 5.** Justiitsministri 19. juuni 2009. a määruse nr 23 „Notariaadimäärustik“ (RT I, 21.03.2025, 14) § 9 lõikes 2 ja § 52 lõikes 1 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Ajakohastatakse asutuse nimetust, notariaaltoimingute ega asjaomaste menetluste sisulised nõuded ei muutu.

**Eelnõu § 6.** Justiitsministri 15. juuli 2009. a määruse nr 29 „Kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestussüsteemi asutamine ja selle pidamise põhimäärus“ (RT I, 14.08.2026, 5) § 3 lõike 2 punktis 3 ja § 4 punktis 6 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Kinnipeetavate rahaliste vahendite arvestamise korda ega arvestussüsteemi sisulisi nõudeid ei muudeta.

**Eelnõu § 7.** Justiitsministri 31. detsembri 2009. a määruse nr 51 „Tunnistuste (apostille’de) registri põhimäärus“ (RT I, 28.11.2017, 47) §-s 3 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Ajakohastatakse asutuse nimetust, ülejäänud regulatsioon jääb samaks.

**Eelnõu § 8.** Justiitsministri 30. juuni 2010. a määruses nr 24 „Kohtu kinnistusosakonna kodukord“ (RT I, 06.12.2024, 10) asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Kinnistusosakonna töökorraldust ei muudeta.

**Eelnõu § 9.** Justiitsministri 5. septembri 2011. a määruse nr 44 „Järelevalve korraldus vanglas“ (RT I, 02.10.2026, 11) § 19 lõike 2 punktis 11 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega ning punktis 12 Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse nimetus Riigi Infosüsteemi Ameti nimetusega vastavas käändes. Muudatusega ajakohastatakse nimetatud sätetes viiteid asutustele. Järelevalve sisulisi aluseid ega tingimusi eelnõukohase määrusega ei muudeta.

**Eelnõu § 10.** Justiitsministri 19. detsembri 2012. a määruses nr 60 „Kohtu registriosakonna kodukord“ (RT I, 02.06.2026, 8) asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Ajakohastatakse asutusele tehtud viiteid, registrimenetluse sisulisi reegleid ei muudeta.

**Eelnõu § 11.** Justiitsministri 3. detsembri 2013. a määruses nr 38 „Pärimisregistri pidamise, pärimisregistrisse kannete tegemise ja pärimisregistrist teabe väljastamise kord“ (RT I, 21.03.2025, 13) asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Registri pidamise, kannete tegemise ja teabe väljastamise sisulisi tingimusi ei muudeta.

**Eelnõu § 12.** Justiitsministri 30. märtsi 2015. a määruse nr 13 „Ametlike Teadaannete põhimäärus“ (RT I, 21.03.2025, 7) § 2 lõikes 3 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Muudatusega ajakohastatakse asutuse nimetust. Ametlike Teadaannete avaldamise tingimusi ei muudeta.

**Eelnõu § 13.** Justiitsministri 5. augusti 2015. a määruses nr 26 „Maksekäsu kiirmenetluse infosüsteemi asutamine ja infosüsteemi pidamise põhimäärus“ (RT I, 28.10.2025, 4) asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Muudatus puudutab asutuse nimetust, mitte maksekäsu kiirmenetluse ega infosüsteemi kasutamise sisulisi tingimusi.

**Eelnõu § 14.** Justiitsministri 20. juuni 2021. a määruse nr 13 „Riigi õigusabi infosüsteemi põhimäärus“ (RT I, 21.03.2025, 10) § 4 lõikes 2 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega ning määruses asendatakse läbivalt lühend RIK lühendnimetusega „digikeskus“. Muudatusega ühtlustatakse asutuse täisnimetus ja lühend. Riigi õigusabi andmise tingimusi ega infosüsteemi andmetöötlusreegleid ei muudeta.

**Eelnõu § 15.** Justiitsministri 6. juuli 2022. a määruse nr 18 „Kättetoimetamisportaali teenuse nõuded“ (RT I, 28.03.2025, 15) § 2 lõikes 2 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Portaali teenusele kehtestatud sisulisi nõudeid ei muudeta.

**Eelnõu § 16.** Justiitsministri 4. jaanuari 2023. a määruses nr 2 „Tasu elektroonilise registri andmete väljastamise eest ja tasuta andmeid saama õigustatud isikud“ (RT I, 19.01.2023, 1) asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega vastavas käändes. Andmete väljastamise tasumäärasid ega tasuta andmeid saama õigustatud isikute ringi ei muudeta.

**Eelnõu § 17.** Justiitsministri 25. jaanuari 2023. a määruse nr 7 „Äriregistri elektroonilise keskandmebaasi pidamine ning e-äriregistri andmete kasutamine“ (RT I, 18.09.2025, 8) §-s 1

asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Keskandmebaasi pidamise ja e-äriregistri andmete kasutamise sisulisi tingimusi ei muudeta.

**Eelnõu § 18.** Justiitsministri 15. mai 2024. a määruse nr 15 „Kohtuekspertiisi infosüsteemi põhimäärus“ (RT I, 21.03.2025, 15) § 4 lõike 2 punktis 2 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega ning määruses asendatakse läbivalt lühend RIK lühendnimetusega „digikeskus“. Täisnimetuse ja lühendi samaaegne muutmine tagab viidete ühtsuse. Infosüsteemi andmekoosseisu ega andmetöötluse tingimusi ei muudeta.

**Eelnõu § 19.** Justiits- ja digiministri 8. juuli 2025. a määruse nr 9 „Täitmisregistri põhimäärus“ (RT I, 20.02.2026, 32) § 3 lõikes 2 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus ja lühend RIK Riigi Digikeskuse nimetuse ning lühendnimetusega „digikeskus“. Samas sättes asendatakse Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse nimetus ja lühend RIT Riigi Infosüsteemi Ameti nimetusega. Lisaks asendatakse määruses läbivalt lühend RIK lühendnimetusega „digikeskus“. Esimene asendus kajastab Registrite ja Infosüsteemide Keskuse ümberkorraldamist Riigi Digikeskuseks. Teine kajastab Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse ühendamist Riigi Infosüsteemi Ametiga ning asjaomaste ülesannete täitmist edaspidi Riigi Infosüsteemi Ameti kaudu. Eelnõukohase määrusega ei kujundata ümber registri ülesannete sisulist jaotust, vaid ajakohastatakse viiteid ülesandeid täitvatele asutustele.

**Eelnõu § 20.** Määrus jõustub 1. jaanuaril 2027. Ühine jõustumisaeg seob määrustes tehtavad nimetusemuudatused asutuste ümberkorraldamise rakendumisega ning väldib vanade ja uute nimetuste kasutamisest tulenevat ebaselgust.

## 3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

## 4. Määruse mõjud

**Mõjude hindamise ulatus ja sihtrühm.** Vahetult puudutavad muudatused Justiits- ja Digiministeeriumi, Riigi Digikeskust, Riigi Infosüsteemi Ametit, asjaomaste andmekogude vastutavaid ja volitatud töötlejaid ning uurimisasutusi. Avalike teenuste kasutajaid puudutab eelkõige asutuste uute nimetuste kasutuselevõtt.

**Mõju riigiasutuste töökorraldusele.** Nimetuste ajakohastamine parandab õigusselgust ja vähendab ebaselgust selles, kes määrustes nimetatud ülesandeid täidab. Asutustel tuleb vajaduse korral ajakohastada dokumente, juhiseid ja infosüsteemides kuvatavaid nimetusi. Mõju on ulatuselt piiratud ja tehnilist laadi ning seondub juba kavandatud ümberkorralduste rakendamisega.

**Mõju inimeste õigustele, andmekaitsele ja halduskoormusele.** Muudetakse üksnes asutuste nimetusi. Teenuste kasutamise tingimused jäävad samaks ja inimestele ei teki uusi taotluste, aruannete ega andmete esitamise kohustusi. Seega ettevõtjate ja inimeste halduskoormus ei kasva. Andmekogude puhul tuleb tagada ülesannete ja juurdepääsuõiguste järjepidevus, kuid eelnõukohase määrusega ei muudeta andmetöötluse sisulisi aluseid. Võimalik ebasoovitav mõju seisneb selles, et üleminekuajal võib esineda segadust kontaktandmetes või ülesannete

jaotuses. Seda saab vähendada juhiste ja teabe ajakohastamise ning asutustevahelise koordineerimisega.

**Muud mõjuvaldkonnad ja mõju olulisus.** Nimetuste asendamine ei too kaasa olulist sotsiaalset mõju, mõju majandusele, keskkonnale, regionaalarengule, kohaliku omavalitsuse korraldusele ega välissuhetele.

## 5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisel tuleb asjaomastel riigiasutustel viia kasutatavad nimetused ja viited ülesannete täitjatele uue korraldusega kooskõlla ning tagada teenuste ja andmekogude töö jätkumine.

Eelnõukohase määrusega ei kehtestata uusi tasusid, riigilõive ega tulude laekumise aluseid. Kohalikele omavalitsustele ei lisandu uusi ülesandeid ega otseseid rahalisi kohustusi. Asutuste ümberkorraldamisega seotud personali-, vara-, lepingu- ja investeerimiskulud tuleb eristada nimetuste ajakohastamise kuludest.

## 6. Määruse jõustumine

Määrus on kavandatud jõustuma 1. jaanuaril 2027. Kuupäev on seotud Registrite ja Infosüsteemide Keskuse Riigi Digikeskuseks ümberkorraldamise ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse Riigi Infosüsteemi Ametiga ühendamise ajaga. Ühine jõustumisaeg aitab vältida olukorda, kus määrustes on pärast ümberkorraldamist kasutusel varasemad nimetused või viited ülesannete täitjatele. Eelnõukohast määrust ei kohaldata tagasiulatuvalt.

## 7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks ministeeriumidele ja Riigikantseleile ning arvamuse avaldamiseks RIA-le, RIK-ile ja RIT-ile.